

MART KUIV – 90

Mart Kuiv sündis 7. novembril 1931 Võrumaal Antsla lähedal Vaabina külas. Tema vanemad Jakob ja Marie pidasid asunikatalu, olid edumeelsed talupidajad. Isa oli kihelkonnakooli haridusega. Oli aega teeninud Peterburis kaardiväe polgus, osalenud esimeses ilmasõjas, seejärel Vabadussõjas. Sõjas osalemise eest saadigi Põldmäe

asunikatalu. Mardi ema onu oli Tartu Ülikoolis meditsiiniprofessor, ülikooli lastekliiniku rajaja dr Aadu Lüüs. Perekonnas hoolitseti lastele (kolm poega) hea hariduse andmise eest.

Mart alustas 1939. aastal, aastajagu varem kui nõutud, kooliteed kohalikus Vaabina algkoolis, pärast Vaabina 7-klassilise kooli lõpetamist 1946 jätkas Antsla keskkoolis, kus sai lõputunnistuse juunis 1950. Kuigi lõputunnistus oli hea, ei riskinud ta kõrgkooli astumist üritada. Mitte sissesaamise korral oleks tulnud kohe minna sõjaväkke. Riskide maandamiseks otsustas Mart koos mitme keskkooli klassikaaslasega astuda Tallinna Mäetehnikumi. Sealt õpiajal sõjaväkke ei võetud, maksti ka stipendiumi, mis noorele iseseisvat elu alustavale inimesele oli tähtis. Kooli valikul oli üheks kallutavaks jõuks spordi ja sportlaste soosimine. Mardil olid head eeldused (ja paljulubavad tulemused) nii kergejõustiku aladel kui talvel suuskadega murdmaal. Kool sai edukalt läbi 1953, saades mäetehniku kutse. Suunamise järel töötas Kohtla-Järvel kaevanduses nr 8 pool aastat mäemeistrina. Novembris 1953 järgnes lühiajaline sõjaväeteenistus suurtükiväes Tallinnas, kust vabanes novembris 1955 ja seejärel töö Antsla rajooni kohalikus ajalehes Kolhoosi Elu korrektorina.

1956. aasta suvel õnnestus täide viia ammune unistus ja astuda Eesti Põllumajanduse Akadeemia mehhaniseerimise teaduskonda. Nagu tol ajal kombeks, tähendas see teoreetilise õppe kõrval kõigepealt terve septembrikuu vältel kolhoositööd, hiljem üht suve uudismaal (Kasahstanis), üht praktikasuve Valgevene traktoriheses, üht välispraktikat kusagil majandis ja lõpuks diplomitööd. Varasemat elukäiku ja elukooliõpet Kohtla-Järvel arvestades pole imestada, et Mart Kuiv valiti kursusevanemaks (tookordse tava järgi kinnitati kursusevanemaks rektori käskkirjaga). Korraks kerkis esile ka võimalus õppida üks aasta ja teha diplomitöö Praha Põllumajanduse Akadeemia juures, kuid poliitilised tuulepuhangud on sama suunamuutlikud kui ilmaennustusteski. Kõrgharitud inseneri diplom ulatati Mart Kuivale siiski Tartus suvel 1961, hinnetelehel üks neli rohkem kui kiitusega diplomil lubatud.

Tööle suunati Mart Kuiv Valgamaale Hummuli näidissovhoosi vanem-insener-tehnoloogiks. Jäi ta sinna paariks aastaks, mille järel naasis Tartusse. Naasmiseks oli kaks põhjust. Esimene – üks sportlikku iluvõimlemist harrastav, 1963 ülikooli rahanduse ja krediidi eriala lõpetanud tudengineu nimega Kaja Sandberg (abielluti 1961) ja teiseks soov õppida edasi aspirantuuris. Tartus algas 1963 töö Eesti Loomakasvatuse ja Veterinaaria Teadusliku Uurimise Instituudi erikonstrueerimisbüroos Märjal vaneminsener-konstruktorina, mõne aja pärast juhtkonstruktorina ja veidi enne kandidaadikraadi kaitsmist erikonstrueerimisbüroo juhataja asetäitjana teaduslikul alal.

Kandidaaditöö kirjutas Mart Kuiv teemal "Vedelsõnniku pumba löikeorgani konstruktsiooni parameetrite uurimine". Kaitsmine leidis aset 22. veebruaril 1970 Leedu Põllumajanduse Akadeemias, 10. veebruaril 1971 väljastas Kõrgem Atestatsioonikomisjon (VAK) teaduste kandidaadi diplomi.

Edukas töö erikonstrueerimisbüroos kestis veerand-sada aastat – kuni 1987. aastani. Selle aja jooksul uuris ta tööde mehhaniseerimise võimalusi loomakasvatusefarmides, juhtides ja suunates ELVI EKB-s veiste ja sigade pidamise tehnoloogiat, sööda valmistamise ja jaotamise, sõnniku eemaldamise, lauda mikrokliima, farmisüstuse jm alast uurimistööd. Kokku on Mart Kuiv avaldanud üle 60 publikatsiooni. Esines sageli ettekanetega paljudel konverentsidel, nõupidamistel ja näitustel, olles töökohast tingituna ise ka nende aktiivne organiseerija ning konverentsikogumike koostaja. Pannuse eest erikonstrueerimisbüroo väljaarendamise ja loomakasvatusevaldkonna tööde mehhaniseerimisel omistati Mart Kuivale Eesti NSV teenelise inseneri aunimetus (1984). Aastatel 1987–1994 töötas Mart Kuiv Tartus ELVI-s teadusliku informatsiooni ja propaganda sektori juhataja ning vanemteaduri ametikohal kuni ELVI liitmiseni Eesti Põllumajandusülikooliga. Koostas ja toimetas ELVI väljaannet "Loomakasvatus" ning ajakirja "Lammas ja Kits".

Oli inimesena väga aus, kaastöötajatega suheldes viisakas ja alati korrektne.

Mart Kuiv oli perele pühendunud. Koos abikaasa Kaja ja Kasvatati üles ja koolitati kaks last. Poeg Paavo valis ajaloo eriala, lõpetas Tartu Ülikooli 1992, töötab riigiametnikuna Tallinnas. Tütar Reet, erialalt filoloog, filosoofiadoktor aastast 2009, töötab kaasprofessorina Tartu Ülikoolis.

Pensionärina tegeles Mart Kuiv aiatööga, pidas mesilasi, hobideks olid mälumäng ja lugemine. Leidis rakendust abistava jõuna Vambola Veinla teadusprojektides ja Maaülikoolis mehhaniseerimisteaduskonna lõputööde kaitsmiskomisjoni esimehena – viimast korda aastal 2000.

Mart Kuiv lahkus meie seast kuuekümnepäevaseks aastaseks 27. oktoobril 2000 ja sängitati mulda 2. novembril Raadi kalmistule.

Ants Bender